

Per.
Lat
020

Prodit Budapestini VIII., Szentkirályi-u. 28. Calendis et Idibus cuiusque mensis, excepto Iulio et Augusto. — Pretium annuae subscriptionis in Hungaria: 4 coronae. Prostat Parisiis in aedibus
 ▼▼▼▼▼▼▼▼ Croville-Morant, 20 rue de la Sorbonne. — Telephonum: József 858. ▼▼▼▼▼▼▼▼

Miguel de Cervantes Saavedra.

Tertium in¹ exitu¹ iam est saeculum, cum scriptor ille clarissimus Hispanorum vitā decessit...

Paupertas ac rerum angustiae² nascentem eum circumsteterunt et usque ad mortem comitabantur. Adulescentulus studiorum causa Salamanticam³ in universitatem migravit, cuius deinde discipulos compluribus operibus ridiculos descripsit.

Iam tum carminibus scribendis vacabat,⁴ sed paupertate coactus universitate relicta operam⁵ legato pontificis, Acquavivae praestitit;⁵ at paulo post iam stipendia navalia merebat in classe Hispanica, quae Messanā Naupactum⁶ profecta est.

In navi⁷ actuaria⁷ stetit, quae Aegyptiam navem praetoriam⁸ cepit. Duabus glandibus plumbeis ictus etiam brachio sinistro orbatus⁹ est. Non sine superbia senex commemorabat victoriam Naupactiam (1571. Non. Oct.): «Oculos in altum mare conieci, quod mihi in mentem revocavit fortissimum illud¹ facinus

Joannis ducis, ubi etiam ego summā gloriā militavi, fortitudine virili, corde palpitante¹⁰ victoriae, etsi dignitate inferior, tamen pars fui».

Quemadmodum a praefectis suis observatus et cultus sit, vel inde elucet, quod miles¹¹ gregarius¹¹ regi Philippo II. diligentissime commendaba-

1 vége felé 2 inség
 3 Salamanca 4 foglalkozik 5 szolgálatába áll
 6 Lepanto 7 gálya 8 tengernagy 9 megfoszt
 10 dobog 11 közkatona

tur. Quae autem commendatio malorum maximorum causa facta est. Nam cum Neapoli in Hispaniam profecturus esset, navis a piratis¹² Africanis capta, ipse autem, quia ob commendationes vir amplius putabatur, in servitutem abductus est. Summis viribus libertati recuperandae operam dedit, sed frustra. Quod dominus eius, Algeriae princeps non ignorans dictitabat: Si sedem meam cum navibus et servis tutam esse volo, tantum hunc unum Scaevolam¹³ Hispanum severe custodire debeo.

Denique cives eum a servitute redemerunt,¹⁴ qua re summum gaudium, libertatem, patriam adeptus est. Ex hoc tempore fabulas¹⁵ Romanenses¹⁵ et scenicas scribebat, etiam fabellas¹⁶ minores edidit, de quibus non sine optima¹⁷ mentis¹⁷ conscientia¹⁷ haec scripsit: «Primus sum, qui fabellas Hispanicas scripsi, multa enim huius generis opuscula, quae lingua Hispanicā circumferuntur, e nationibus exteris assumebantur, sed haec tota mea sunt, quae nec imitatus nec furatus

sum; animus meus ea procreavit, calamus¹⁸ meus in lucem protulit».

Longum est singula Miguelis opera enumerare. Omitto carmina fabulasque alias. Fabulam illam, quae Don Quixote inscribitur, nos omnes summis cum deliciis legebamus. Quis nostrum ignorat facta clara equitis illius gloriosi,¹⁹ quorum adiutor erat Sancho ille minus ridiculus, quam dominus.

Quid multa? Satis erit enarrare illud salse dictum, quod multis notum esse videtur: Rex Philippus quondam discipulum vidit, qui librum legens ambulabat, frequenter constitit, mox saltuatim²⁰ currit,²⁰ deinde manus²¹ circumtulit,²¹ tum in cachinnos²² effusus est. Postquam rex adulescentem aliquantum temporis observavit, Mehercle — inquit — discipulus aut mente captus⁹ est, aut legit librum de Don Quixote.

¹² kalóz ¹³ félkezű ¹⁴ kivált ¹⁵ regény ¹⁶ novella
¹⁷ öntudatosság ¹⁸ toll ¹⁹ hengegő ²⁰ ugrándoz
²¹ kezével hadonáz ²² kacagás.

Funus¹ matris.

Grandis arca,² nigra domum portabatur. In arca litterae albae legebantur. Stephanus ad fenestram stans haec observavit. Tum veste pulchra indutus est, frater quoque Franciscus. Viri et mulieres ibant redibantque. Pueri domum vicinam ducebantur. Mulier autem vicina eis prandium ministrabat.³ «Edite — inquit — orbi⁴ miselli!» Pueri nesciebant, quid haec vox sibi⁵ vellet.⁵

Post prandium domum reducebantur. In area multi homines erant cum sacerdote, qui triste carmen cantavit. Deinde quattuor homines arcam efferebant, omnes autem cum iis in viam se dabant. Tum in hortum

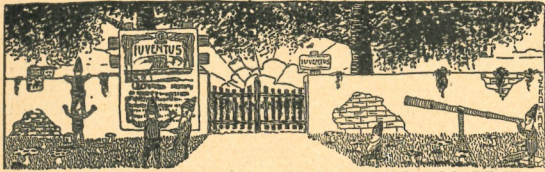
venerunt, in quo cruce⁶ conspiciebantur. Quattuor illi viri et ceteri, qui eos comitabantur,⁷ constiterunt; tum arca deposita, mox in foveam⁸ immissa est. Pater puerulorum vehementer flebat. Denique silentes domum ibant.

Domi pater filiolos dormitum ire iussit. Qui vestimentis exutis cubitum⁹ ierunt. Franciscus caput sustulit¹⁰ et voce suppressa¹¹ fratrem allocutus est: Stephane! — Audio te. — Ubi est matercula? — In terra. — Hoc non potest ita se¹² habere.¹² — Idem dico. — Nonne aegrotat in cubiculo¹³ vicino cubat? — Eamus illuc, videamus eam. — In cubiculum vicinum ibant, ubi duae candelae¹⁴ ardebant, pater autem ante lectum matris stetit et tacite lacrimavit.

— Ubi est matercula? interrogaverunt virum.

— Mortua est. Et his verbis vehementius

¹ temetés ² láda ³ talál ⁴ árva ⁵ jelent ⁶ kereszt
⁷ kísér ⁸ gödör ⁹ feküdni ¹⁰ fölemel ¹¹ halk
¹² van ¹³ szoba ¹⁴ gyertya

LECTARIUS MINIMIS.

Emericus Alexandro fratri suo
salutem.

Frater carissime, litterae tuae gaudium et dolorem pariter nobis attulerunt. Quod enim scire cupiebamus, ex iis cognovimus. Ut scripsisti, nimbi¹ tempestatesque² saeviebant etiam in nostra patria et damna in praedio nostro facta sunt.

Diligentia tua sororisque nostrae gaudium parat et matri et patri. Sis igitur particeps³ laborum necessariorum, ita te pater vehementer carum habebit. Quod vero soror in horto olitorio⁴ peragit, matrem nostram gaudio maximo afficit.

Quod autem scripsisti de damno in pomario⁵ facto, reddidit me tristissimum. Nam si flores arborum frugiferarum frigore delentur, fructus dulces crescere non possunt.

etiam¹⁵ lacrimare coepit. Nunc iam neminem habeo, solus sum.

— Noli flere, pater optime. Nos tibi pro matre erimus et te semper amabimus.

Pater autem flendi finem fecit et liberos suos amplexus conticuit.¹⁶

Ad narrationem *G. Gárdonyi*
L. Pausz. (Budapestinum III.)

Institor¹ et mus.

Ad narrationem *Fratrum Grimmorum.*

Ante multos annos pauper institor per Hercyniam² silvam² in oppidum quoddam migravit. Cum languisset,³ consedit, ut frustum panis ederet, quod solum ad depellendam famem ei erat. Dum edit, musculum circum pedes repentem vidit, qui tandem ante eum consedit et oculos sustulit, tamquam aliquid exspectaret. Bonus ei nonnullas miculas⁴ panis, quamquam ipsi iis opus erat, proiecit, quas mus statim

Hic quidem in orae maritimae luce aurantia⁶ poma⁶ inter folia ridentia videntur, sed id parvum est solatium, cum nos fructu carere domi debeamus.

Ego cum amicis meis tempus laetissime consumo. In dies⁷ enim convenimus et nonnunquam rebus⁸ musicis⁸ delectamur, clavichordio⁹ canimus,⁹ nonnunquam etiam saltamus. Sunt enim amicorum quidam laeti, simulatque clavichordii sonos audiunt, saltare vel canere incipiunt. Nunc fabulam¹⁰ in¹⁰ scenam¹⁰ edere paramus.

Amici mei hilares sunt, et me quoque sermonibus suis in¹¹ iocos¹¹ evocant.¹¹ Itaque totum me sanum iam esse sentio confidoque. Frater carissime, cura ut valeas, patrem et sororem meo ac matris nomine valere iubeo.

M. F.

Vespertilio¹

semel multo mane prorepsit² e turre obscura, ubi in tigno³ pendens dormiverat.

¹ eső ² vihar ³ részes ⁴ zöldséges ⁵ gyümölcsös
⁶ narancs ⁷ napról-napra ⁸ zene ⁹ zongorázik ¹⁰ szindarabot előad ¹¹ tréfára indit.

¹ denevér ² kimászik ³ gerenda

comedit. Deinde ei, dum aliquid habet, semper parvam partem dedit, ita ut recte utriusque conviverent.⁵

Tum institor se erexit, ut aquam ex propinquo fonte biberet. Cum redisset, ecce in terra aureus⁶ iacebat, commodum⁷ mus alterum portans venit, ad illum posuit et aufugit,⁸ ut tertium peteret. Institor secutus eum in cavum currentem et aureum proferentem vidit. Homo baculum cepit et humo effossā magnum thesaurum antiquorum aureorum repperit. Eum sustulit, tum murem circumspexit, sed bestiola e conspectu ablata est.⁹

Tum plenus gaudii pecuniam in oppidum tulit et partem pauperibus divisit, altera parte templum aedificavit.

Hugo Simchen (Gretium).

¹⁵ még ¹⁶ elhallgat.

¹ kereskedő ² Čsheherdő ³ elfárad ⁴ morzsa
⁵ együtt étkezik ⁶ arany ⁷ épen ⁸ elszalad
⁹ eltűnik.

Homines quoque dormiebant, muscae somniabant de melle⁴ dulci et micā⁵ pingui.⁵ Ergo omnes dormiebant, gallus solus stetit in culmine gallinarii⁶ et cantans solem nascentem salutavit.

Vespertilio animo⁷ confirmato ad gallum volavit eumque verecunde⁸ allocutus est:

— Pace⁹ tua, domine, noli irasci, quod te interpello, sed dic mihi, cur tam multo mane cantes, cum omnes homines et omnia animalia dormiant.

— Solem fulgentem saluto, respondit gallus superbus, et cantu meo voco lucem, ut tenebrae¹⁰ fugiant.

— Res bona, domine et pulchra. Sed rogo, nolis me quoque hunc cantum docere?

— Non possum, amice. Tu caecus es. Qui autem luce non fruitur, lucem laudare nequit.

G. Bermann:

Proverbia.

Scrpsit C. Kisfaludy. Latine convertit D. Mosonyi.

Iuvenis effrenatus¹ est domus nuda.²

*

Si vis sublimis³ ire, prius disce reperi.⁴

*

Melius est hastā vulnerari, quam linguā malā.

*

Nihil⁵ refert,⁵ quis loquatur, sed quid.

*

Ne aurum iacta⁶ atque originem, sed doctrinam.

*

Inscium doctus novit,⁷ quia et ipse talis erat; sed inscius ignorat doctum, quia nondum doctus erat.

*

Liber bonus est optima societas.

*

In planitie⁸ etiam colliculus se montem putat.

*

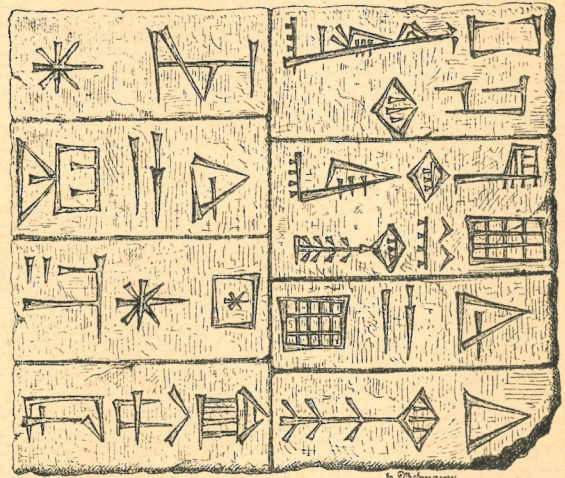
Cum gallinis i dormitum, surge⁹ cum gallo.

⁴ méz ⁵ kövér morzsa ⁶ baromfiketrec ⁷ bátorság
⁸ tisztelettel ⁹ engedelem ¹⁰ sötétség.

¹ féktelen ² fedetlen ³ magasan ⁴ mászik ⁵ semmit sem határoz ⁶ hánytorgat ⁷ ismer ⁸ sikság ⁹ fölkel.

Prope urbem Nippur, in Babylonia res multae, delectationis¹ atque¹ utilitatis¹ plene¹ effodiendo in lucem proferebantur. Tabulae² sunt mercatoris cuiusdam, qui ante duo milia quadringentos annos hoc loco mercaturam³ exercebat.³ Quae tabulae non erant in modum eorum librorum confectae, quibus mercatores huius aetatis utuntur; anno 487. a. Chr. tabulae fictiles⁴ in usu erant, non chartaceae,⁵ quales nunc sunt. Ex his tabulis fictilibus apparet mercatorem illum negotiationes⁶ diversissimas exercuisse: ³ emebat et vendebat gemmarum⁶

ornamenta,⁶ immobilia, administrabat fortunas privatorum, cetera. Insigne est pactum,⁷ ex quo mercator iacturam⁸ emptoris se reflecturum⁸ pollicetur, si smaragdus ex anulo⁹ empto viginti annis excideret.

Cuius pacti exemplum hoc est: Bel-addiddina et Belsuna, filii Belii et Hatinia cognoscunt¹⁰ Bel-nadinum Murasi filium promississe smaragdum ex anulo empto viginti annis non elapsurum esse. Quod si tamen fiat, mercator ut decem nummos argenteos soluturus sit se obligat.

¹ érdekes ² üzleti könyvek ³ kereskedést üz
⁴ agyag- ⁵ papiros- ⁶ ékszer ⁷ szerződés ⁸ kárpót-
lást fizet ⁹ gyűrű ¹⁰ tudomásul vesz.

Facinus Caroli XII.

Ad narrationem *Stephani Szomaházy*.

Kartoschke, archiducis magister scholis finitis vitroque¹ oculari¹ deposito discipulum augustum alloquitur:

— E quibus exemplis, Serenissime, percipis fortitudinem unicam esse virtutem principum, quae eos ornet. Carolus rex — ut supra dixi, — se² periculo² mortis² exponendo² armigerum sibi fidissimum e manibus hostium eripuit. Populus vero post mortem regis ad ossa eius in basilicā sepultā frequens adibat. Esto igitur tu quoque fortis, Serenissime, ut posteritas Carolum XII. in numerum maximorum regum referat!...

— Quid, si rex timidus, — interrogabat Carolus XII.

— Fieri non potest, ut rex timeat — respondit severus Kartoschke.

Magister corpore³ reverenter inclinato³ cum libris et plagulis⁴ iunctis⁴ discessit ex conclavi archiducis.

— At quid, si rex timet — sic agitabat secum, sed cogitationes eius sollicitas mox abiicit ientaculum⁵ a servis appositum. Archidux vehementer gaudebat, cum cibum vidit, quia esuriebat. Quod non est mirandum, nam lingua Gallica, Anglica, historia naturalis, physica, memoria⁶ rerum⁶ gestarum⁶ magnam affert curam puero decem annorum, etiamsi archidux est. Atqui Kartoschke magister non habebat unquam discipulum archiduce diligentiores. Saepe accidit, ut nocte, dum milites passibus⁷ aequis⁷ in porticu perambulabant, archidux in cubili sic ingemeret: «Somno⁸ me⁸ dare⁸ non licet, quia physica adhuc nescio». Et post preces vespertinas rursus recitabat praecepta Carthesii...

Ientaculo sumpto archidux in hortum regium ambulatum ibat, ubi pila ludebat, cursitabat, papiliones agitabat, dum ad cenam vocatus est. Rarissime conveniebat senem maestissimum, qui capillos eius manu mulcebat:

Pater fuit, Carolus XI.

Hodie autem archidux non ludebat, sed exempla a magistro allata meditabatur.

— Si rex tamen timidus est, quid tunc?

dictitabat tristissime. Nam archidux sine ullo dubio ignavus⁹ et timidus erat. Omnibus artibus contremuit, si quis ianuam inopinante aperuit, cor eius vehementius¹⁰ palpitabat,¹⁰ cum felem villo¹¹ candido conspexerat, et sanguis gelidus coibat¹² in¹² praecordia,¹² cum cruentae pugnae ei in mentem venerant. Quid ad ea Clio, si scisset? Et archidux saepe tota nocte in lecto se¹³ sollicitum¹³ volutabat,¹³ quod conscius suae timiditatis, somnum⁸ capere⁸ non poterat. Quid faciat, ne ignavus videatur? Et quia interrogationi respondere non potuit, genas¹⁴ lacrimis¹⁴ udas¹⁴ in¹⁴ pulvinos¹⁴ abdidit.¹⁴

*

Aliquando archidux inter ambulandum ad piscinam pervenit, cuius in ponte formosa puella sex fere annorum ludebat. Quae filia fuit Ruperti, hortulani regii, quam nonnunquam ipse Carolus XII. alloquebatur. Sed hodie illam non curabat, cum puella subito acuta voce clamare coepit. Carolus XII. exterritus animadvertit puellam de ponte delapsam et in pila¹⁵ eius vestimento haerentem. Non habuit tantum temporis, ut ad pontem curreret, nam puella scisso vestimento in gelidas undas incidit. Quae momento¹⁶ temporis¹⁶ facta sunt ita, ut archidux consternatus constiterit.

Nemo erat prope, qui puellam ex undis eriperet. Archidux dubitabat, quid faceret, quomodo puellam servaret?

— Fortitudo est — repetebat — virtus principum, quae sola eos ornat. Quid posterius de me sentirent, si nunc ignavus forem.

Posterius non adibunt basilicam, neque preces ad ossa mea fundent, ut ad sepulcrum Caroli. Non, non sum ignavus... non... non licet!...

Tunc archidux, quamquam dentes¹⁷ eius¹⁷ metu¹⁷ colliduntur,¹⁷ oculis repente clausis sic locutus est:

«Oh mi Deus! adiuva me et consolare

1 szemüveg 2 a halál veszedelmének téve ki magát
3 meghajolva 4 füzet 5 reggeli 6 történelem
7 nagy léptekkel 8 elalszik 9 gyáva 10 hevesebben
dobogott 11 szőr 12 meghül 13 nyugtalanul hany-
kolódik 14 párnáiba temette könnyes arcát 15 oszlop
16 egy pillanat alatt 17 fogai összeverődtek a félelemtől

matrem, si moriar». Dein manibus compositis in piscinam desiluit, filiam hortulani ex undis erepturus...

★

Archidux tunc solum se collegit, cum in lecto iacebat. Circum vultus maestos perterritosque conspexit. Vir tristissimus, pater sollicitus inclinatur ad eum, mulier pallida, mater eius, dextram prensat. Ex altera parte cubilis vox medici auditur:

— Hortulanus quoque decumbat! Timendum est, ne capite¹⁸ luat,¹⁸ quod liberos ex periculo mortis eripuit.

Quae omnia archidux somniare videtur, ac veluti in somno vidēret matrem ipsum osculantem et susurrantem:

— Cur haec fecisti, mi fili?!

Archidux parva¹⁹ voce¹⁹ balbutit¹⁹:

Fortitudo est... carissima mater... virtus principum, ... quae... quae reges... ornat!...

In Latinum convertit

Aemilius Lustig, Keszthelyiensis.

¹⁸ életébe kerül ¹⁹ halkán susogja.

dentium tenetur. Tertiae¹⁰ est¹⁰ manu repente immissā res quasdam comprehendere simul

cavere, ne manus capiatur. Talibus ludis sollertia,¹¹ luminum¹² certa¹² acies,¹² animi attentio mirum in modum exercetur.

¹ varázs ² báj ³ fény ⁴ cseresznyefa ⁵ kosárka
⁶ társasjáték ⁷ bútor ⁸ ártatlanság, illendőség
⁹ hurok ¹⁰ a harmadiknak a dolga ¹¹ ügyesség ¹² a szem biztossága.

De Iove et viatore.

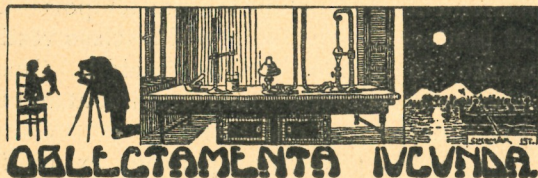
Chr. F. Gellerti fabellam «Der Reisende» iambicis senariis Latine reddidit Guil. Lehmann (Vratislaviensis).

Quondam viator orbis¹ arbitrum,¹ Iovem,
Caelō procellis² imbribusque turbidō
Sudum³ rogabat atque solem lucidum.
Frustra! nec audit hunc deus nec flectitur:
Imbri cadente saeviunt venti male;
Nam sic placebat hoc die divūm patri.

Hospes, querelis⁴ tristibus clamans Iovem
Homines misellos cogitate⁵ plectere,⁵
Laboriosam protenus⁷ carpit viam.
Quoties procella dira denuo furit
Virumque cogit in loco consistere,
Toties acerbum personat conviciū.⁸

Sperans propinquo nemore se tutum fore
Ab imbrum vi turbinumque fraudibus
Viator urget⁹ arbores attingere;
Tamen, priusquam fronde vir reconditur,
Trucem¹⁰ latronem spectat obvium sibi,
Resistit et sub imbribus captus metu.

¹ a föld ura ² vihar ³ derült ⁴ panasz ⁵ szándé-
kosan ⁶ kínoz ⁷ előre ⁸ átok ⁹ siet ¹⁰ mord

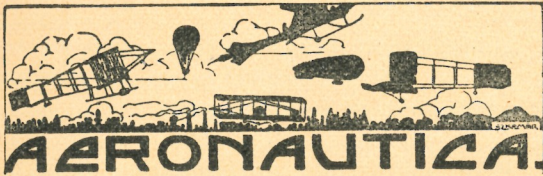
Naturaliquadam irritatione¹ populi tenentur, qui Iaponiam invisunt. Populus enim, qui novissime cultum humanitatemque nostram in usus suos convertit, instituta a maioribus accepta incorrupta servat. Venustate² enim hominum, praesertim feminarum tota terra quasi nitore³ splendido quodam inducitur. Vix quidquam iucundius invenias, quam vere, sub cerasis⁴ florentibus pueros et puellas variis vestibus indutos, qui laeti et hilares cum corbiculis⁵ centeni ludis student. Eandem prae se ferunt venustatem circularum⁶ Iaponicorum ludi,⁶ qui in cubiculis humilibus, supellectili⁷ carentibus luduntur. Quae oblectationes puerili sanctitate⁸ az verecundia⁸ sunt singulari.

Qualis generis sint illi ludi, picturā nobis ostenditur. Laqueum⁹ vides, qui a duabus lu-

*Arcumprehendit latro moliens¹¹ mala
Multo liquore¹² iam remissum,¹³ languidum
Nervumque¹⁴ tendit ac viatorem petit.
Sed his repugnat imber et ventus dolis:
Sagitta fessa sub pedes eius cadit,
Cui transitura pectus arcum fugerat.*

«O stulte!» dixit motus irā Iuppiter:
«Nunc te docebit haec sagitta comminans,¹⁵
Nimiumne saevo turbini permiserim?
Nam si dedissem solis ardorem tibi,
Sagitta vitam, quae remansit integra
Ventis et imbri, mox ademisset¹⁶ tibi.»

11 tervez 12 nedvesség, «eső» 13 meglazul 14 húr
15 fenyeket 16 elvesz.

Tria chiliometra a finibus Germaniae, prope Gallicam urbem Nanteium¹ aërobati- cum Germanicum demittebatur. Multitudo hominum, qui statim concurrerunt, duos praefectos militum descendentes videbant, qui a magistratibus urbis quamquam summā cum urbanitate excepti, tamen aegre ferre videbantur, quod fines suos egressi essent. Milites se Darmstadio profectos Divodurum² petituros fuisse affirmabant, sed altissime volantes vento adverso prohibitos ac deficiente benzino coactos devolasse, quod se citra suos fines volitare arbitrati essent.

Omnia ex³ fide³ narrata esse comprobata sunt. In aëroplano nec machina photographica, nec ullum instrumentum suspiciosum⁴ inveniebatur; receptaculum autem septuaginta quinque litrorum benzini vacuum⁵ erat. Manifestum igitur fuit vectores aëroplani itinere deerrasse.

Dum veniam⁶ revertendi opperiantur,⁷ praefecti Germanici cum Gallicis iucundissime colloquebantur. Horā denique quintā Parisiis a summis magistratibus licentia⁶

revolandi allata est. Centurio Germanicus, postquam Gallis pro urbanitate gratias egit, aëroplano subvolavit.

Quia huius modi descensus Germanorum intra fines Gallicos iterum — quamquam casu, non voluntate — facti sunt, Galliae legatus Berolinensis de hac re apud curatores Germaniae verba fecit. Nunc utrique in eo sunt, ut volatus aërii quodam modo inter duos populos ordinentur.

Petrus Daucourt Gallus nuperrime mane Parisiis subvolans sub meridianum tempus Berolinum nactus⁸ est, ubi triumphanti similis recipiebatur. Germanici collegae machinamentis suis relictis Daucourtum salutaturi accurrerunt, in cuius honorem etiam epulum sollemne apparatus est. Ibi obliti dissensionum, quae sunt inter tantos Europae populos, amicitias mutuas colebant.

Victoria Daucourtii eo insignior est, quod in parte itineris cum vento adverso luctari cogebatur; praeterea certandum erat cum Audemarso, qui vestigiis⁹ eius usque ad Bonnam insistebat.⁹

In pictura videmus Daucourtum a collegis Berolinensibus laetissime exceptum.

1 Nancy 2 Metz 3 igazság szerint 4 gyanus
5 üres 6 engedély 7 várni 8 elér 9 nyomon követi.

Gallus. XI.

Scriptis G. A. Becker, in Latinum convertit —il.

Denique in fronte praetorii ad cornua¹ porticus duo aedificia turribus similia eriguntur, in quorum contignationibus² complures cellae et triclinia sunt, unde latissimus prospectus patet in diversas coeli partes.

Hortus, qui villae adiacet, in duas impares partes dividitur, quarum altera, nimiā arte et diligentia, vix cedit hortis miris et artificiosis, praecipue apud Francogallos et Italos nostrae memoriae, usu³ receptis.³ Hic nulla arbor, nullum virgultum⁴ proprio et naturali modo ramos extendit frondesque explicat, quia manu topiarii⁵ statim in praescriptas formas rediguntur. Omnia viridia varie sunt tonsa et arbusculae⁴ manu reventae, quibus rariae interiacent areae⁶ floribus insitae. Cerneret hic buxum in mille formas descriptam, metulas⁷ ex cupresso, varias ferarum species fruticibus diversorum generum artificiose formatas et interdum litteras ingentes, quae modo nomen domini, modo artificis ostendunt. Passim inter viridia candent marmorea simulacra.⁸

Consuetudo⁹ saeculi⁹ erat huiusmodi hortos instruere, sed Gallo haec virentia in certas formas redacta displicebant, ideo libentissime in altera parte horti commorabatur.⁹ Ibi silvulas platanorum umbrosas variabant pratula¹⁰ myrto vel lauro cincta. Pluribus locis disposita sunt sedilia marmorea, quae ambulatione fessos iuvant. Per totum hortum inductis fistulis rivuli strepunt, quibus nunc illa viridia, nunc haec, interdum simul omnia rigentur. Est, ubi aqua effluens ex¹¹ edito¹¹ spumosis undis per saxa desilit et excipitur piscinā, cuius pisces cicures,¹² vocatu Galli, ad ripam congregati e manu illius pascuntur.¹³ Hic, si fruticetum⁴ praeteris, hortus subito mutat speciem. Invenies modicum spatium oleribus arboribusque pomiferis consitum,¹⁴ quod imitationem velut illiti ruris praebet.

Inde ad hippodromum fert gestatio platanorum, quarum truncos et ramos hedera¹⁵ pererrat vicinasque platanos transitu suo copulat.¹⁶ Haud procul ab hippodromo erat

locus amoenissimus. Pratulum violis odoratum hemicyclo¹⁷ circuitur ulmis altis et umbrosis, quas topiarius propagine¹⁸ vitium¹⁸ maritabat.¹⁶ Adversa parte leniter consurgit clivus insitus rosis diversi coloris, quarum suavissimi odores miscentur cum halitu¹⁹ liliorum sub clivo florentium. Ex clivo prorumpit fons, qui praecipiti saltu delapsus leni murmure praeterfluit viride amphitheatrum, unde cacumina²⁰ proximorum montium cernuntur.

Qui secessus²¹ Gallo in summis erat deliciis; hic, sub divo, in intimo sinu pacis, circumdatus simulacris deorum, quae intervalla ulmorum ornabant, pulcherrimas condebat elegias; hic cum Vergilio et Propertio saepe se in remoto gramine reclinat²² vino beabat.

Hodie tamen reliquum diei quieti et recreationi datum. Gallus post lavationem cenatus mature somnum petivit.

*

Pomponius tanta festinatione a Gallo se abripuit, ac si ex passibus suis salus aut interitus penderet. In cogitationibus defixus neque salutationes obviam venientium attendit neque morosis²³ declamationibus Calpurnii aurem praebuit vixque animadvertit eum in Foro Transitorio valedicentem viamque ad Forum Romanum flectentem. Subito moderatur²⁴ festinationi, mox totus in cogitationibus consistit, digitis pulsatur²⁵ pectus, crederes eum cogitationes foras evocare velle. Paulatim se colligit, sinistram in coxa²⁶ ponit, dextrā ferit femur.²⁷ Turba cogitationum haud facile componi²⁸ videbatur. Iratus digitis concrepat,²⁹ capite nutat. Frustra: non placet, quod repperit. En, motus corporis placidiores³⁰ fiunt. Columnam³¹ mento³¹ suo suffigit³¹ et sedato³⁰ pectore triumphans subridet. Subito conversus vocat servum, qui haud procul stupebat³² in illo.

1 szárny 2 emelet 3 divatos 4 fácska 5 műkertész
6 ágy 7 kúp 8 szobor 9 tartózkodik 10 rétecske
11 magasról 12 szelid 13 eszik 14 beültet 15 repkény
16 összeköt 17 félkör 18 szőlőinda 19 illat 20 csúcs
21 tartózkodóhely 22 hátradölve 23 rosszkedvű
24 mérsékel 25 vereget, kopogtat 26 csipő 27 comb
28 rendbeszed 29 csettint 30 nyugodt 31 állat karjára
nyugatja 32 bámul

— Citato cursu confer te domum, dixit, fac veniat Dromo sine ulla mora in tonstrinam³³ Licini, ubi me exspectet. Festina!

Servus in pedes se dabat, Pomponius autem pleno³⁴ gradu³⁴ viam solus ingressus est. Carinas³⁵ nactus³⁶ ostium amplioris domus pulsabat.³⁵

— Estne domi dominus, interrogabat ostiarium. Tibi omnino, — respondit ostiarium — aliis in foro est.

Pomponius atrium transgrediebatur. Quem adesse cubicularius³⁷ domino nuntiatum³⁸ in tablinum intromisit, ubi vir robustus firma aetate et rustica facie in lecto reclinatus rationes³⁹ recognoscebat.³⁹ Cui praesto erat libertus cum tabula cerata. In mensa erant duo acervi sestertiorum, inter quos iacebat marsupium⁴⁰ pecuniae nescio quantum continens; praeterea erant humi aliquot tabulae⁴¹ acceptorum⁴¹ et expensorum,⁴¹ stilus, atramentumque cum calamo positā.

— Salvēre te iubeo, Large! dixit intrans Pomponius.

— Et tu! respondit ille. Quid est, quod te hodie iam iterum ad me adduxerit?

Pomponius oculos suspiciosos in libertum coniecit, qui nutu⁴² Largi discessit.

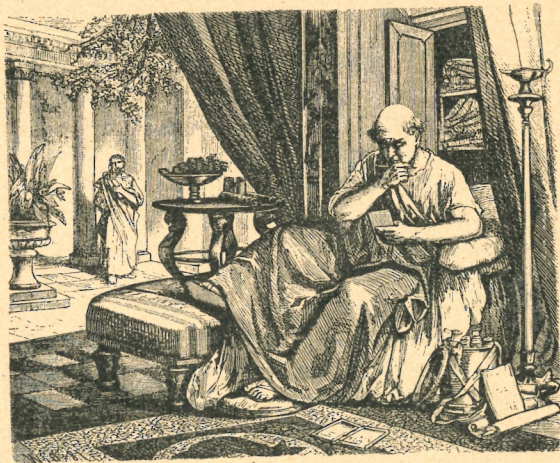
— Recens cognita refero. Gallus hodie mane Romā abibit, ut molestiarum⁴³ hesternarum ruri obliviscatur.

— In villam? mirabatur se erigens Largus. Quam mox tuam fore spero, respondit ille. Certe provisurus est, ut praedium illud instructissimum⁴⁴ accipias.

— Qui nuntius tibi faustus videtur? rogabat Largus. An iam oblitus es nos vi Falerni⁴⁵ ab illo iactatore⁴⁶ verba elicere⁴⁷ voluisse, quibus se crimini prodicionis obiceret? An testes magnā pecuniā corruptos, quorum⁴⁸ futurum sit eum irretire,⁴⁹ in Campaniam mittere vis? An putas plus habitura esse ponderis⁵⁰ apud Augustum verba, quae Gallus, in solitudine villae inter quietos colonos⁵¹ faciet, quam quae Romae seditiose iactabat?

— Quae quidem omnia recte dixisti, respondit Pomponius. Tamen negari posse arbitraris nos iam satis magnos progressus fecisse? Quid ad transscriptos⁵² templorum et pyramidum Aegyptiarum titulos⁵² super-

bos et ad querimonias Petronii de oppressa provincia et ad ea, quae heri ipse impia erga Caesarem dixit? — An pluribus filis⁵³ tibi opus est, ut illacerabilia retia tendantur?⁵⁴ — An ipsum exspectare vis, ut falsa

crimina⁵⁵ diluat? Ut reconcilietur pristina Augusti amicitia et accusatores praeter ludibrium forte etiam in discrimen capitis adducantur? Non, bone vir, profecto non! Multo melius, si abibit et necopinans⁵⁶ casu affligitur. Et tunc tibi praedium, mihi domus et — finem loquendi fecit.

★

Largus meditans frontem manu contrectabat.⁵⁷

— Quae quidem vera esse possunt. At testes tui fide digni sunt?

— Haud secus atque ego ipse. Ceterum curabo, ut in villa non tantum aditūs atque exitūs observentur, sed etiam sermones et consilia eius patefiant. Atqui⁵⁸ pol⁵⁸ — perrexit oculos ad mensam proximam convertens — indigebo pecuniae, qua servos et testes corrumpam.

— Iterum? exclamabat iratus Largus. At

33 borbélyműhely 34 jól kilépve 35 Róma egyik legelőkelőbb tája 36 elér 37 komornyik 38 bejelent 39 számadásokat átvizsgál 40 zacskó 41 pénztári könyv 42 intéz 43 kellemetlenség 44 jól fölszerelve 45 borfajta 46 hencgő 47 kicsal 48 kiknek kötelessége 49 behálóz 50 súly 51 paraszt 52 lemásolt feliratok 53 fonal 54 «szó» 55 vád 56 semmit sem sejtve 57 megfog 58 de természetesen

enim nuperrime expendi tibi quadraginta sestertia!⁵⁹

— Hoc verum est, sed considera, quam sumptuosus sit usus⁶⁰ cum Gallo; quanti mihi constant piscarii,⁶¹ pistores,⁶¹ fartores,⁶¹ lanii,⁶¹ olitores,⁶¹ cupedinarii,⁶¹ aucupes;⁶¹ quantum sumptum mihi afferant balnea, unguenta⁶² coronaeque. Quadraginta sestertia non pluris valent, quam si formicis micam⁶³ papaveris⁶³ obiicias. Maximam partem testes et Gripus, servus Galli familiaris acceperunt, cui hodie iterum quadringentos denarios⁶⁴ me daturum esse pollicitus sum. Quid multa! Si munera⁶⁵ in hamo⁶⁶ mittere recusas, desistamus ab inceptis.

— Multus mihi instas,⁶⁷ dixit Largus. Hamus tuus admodum carus est, neque tamen certum habeo, num piscis voret illum. Attamen sit ex sententia tua. Quantum vis?

— Tantum viginti sestertia. Non plus, quantum tu haud semel una nocte aleā⁶⁸ perdidisti.

— Accipe igitur, vel aureos mavis? Quibus dictis manum porrexit ad marsupium, quod ducentis aureis demptis⁶⁹ Pomponio his verbis tradidit: vide ut satis sit, plus non accipies.

Pomponius avarus accepit marsupium, quod in sinu condidit. Constitutā ad congressum horā abiit ad tonstrinam, in qua servum adesse iussit.

Ibi iam exspectabat eum homullus⁷⁰ quidam ridiculus. Caput magnum et deforme paene sine collo⁷¹ insidet latis umeris.

Rufum hirsutumque⁷² capillum atque rubicundum os mire variat subniger color faciei, ex qua oculi astuti⁷³ enitent. Est insuper ventriosus,⁷⁴ crassis suris⁷⁵ et nimium magnis pedibus. Quamquam totus adeps,⁷⁶ tamen mobilitate et alacritate viget. Oculis acutis observat omnia circa se acta nec ullus sermo aut quidquam novi, de quo inter homines otiosos agebatur, arrectas aures praeteriit.

Homullus intranti domino indiligenter salutanti obviam iit.

— Gaudeo te iam adesse, inquit Pomponius, interea oculos in tonstrina huc-illuc circumferebat quaerens, ubi inobservatus cum servo loqui posset. Tonstrina enim

frequentissima erat. Tonsor unā cum adiutoribus artem suam doctis manibus exercebat: unius capillos forfice⁷⁷ tondebant, alterius barbam novaculā⁷⁸ radebant; hīc pilos brachiorum volsellis⁷⁹ vellebant, ibi ungues curabant. Erant insuper plures otiosi, qui de rebus diurnis inter se disputarent.

— Hīc nec angulus, ubi acutas aures fugere possimus, veni in plateam; in proxima basilica nemo auscultabit, quid sermonis habeamus.

Servus dominum praecedentem subsequabatur.

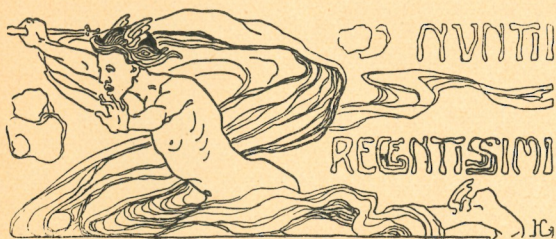
— Dromo, inceptit dominus, magnum negotium tibi mandare volo, confido enim tuae virtuti atque astutiae. Hoc mane in villam suam Campanam proficiscetur Gallus, quem amicus eius, Lucius Baias sequetur. Lucium ab illo, litteris invitatum iri arbitror. Vide, ut has litteras accipiam. Adhibe exceptā vi omnes artes: dolum, astutiam, fraudem, corruptelam.⁸⁰

— Recte, respondit servus, sed ad corruptendum pecuniā opus est eo magis, quia tabellarii⁸¹ Galli sunt omnium quos terra sustinet probissimi asini. Gripo quidem, perrexit meditans, prodesse potest, sed ille nihil gratis⁸² facit.

Quod tibi nullam molestiam⁸³ afferat. Veni in basilicam, ubi numerabo tibi aureos, quibus ille multis mensibus in popinis potare possit.

— Ain⁸⁴ tu? sic res iam decisa esse mihi videtur. Sed quid tunc, si Gallus memoriā⁸⁵ servi usus fuerit? Ceterum habeas mihi fidem! Priusquam aes⁸⁶ thermarum sonuerit, aut epistolam habebis aut saltem curabo, ne ullus te inscio nuntius ad Lucium perferatur.

59 sestertium = 1000 sestertius, kb. 200 korona 60 érintkezés 61 halász, sütő, hentes, mészáros, cukrász, madárkereskedő 62 kenőcs 63 egy szem bors 64 tíz as = kb. 2 korona 65 családtek 66 horog 67 «rájár» 68 kocka 69 elvesz 70 emberke 71 nyak 72 borzasz 73 ravasz 74 nagyhasú 75 lábikra 76 haj 77 olló 78 borotva 79 fogó 80 vesztegetés 81 levélhordó 82 ingyen 83 baj 84 mondod? = valóban? 85 szóbeli üzenet 86 harang.

Iulius König unus omnium in Hungaria doctissimus, magister in machinatorum¹ academia¹ Budapestinensi annum agens sexagesimum quartum mortuus est. Ita de rebus mathematicis meritus erat, ut non solum a nostris, verum etiam ab exterarum gentium viris doctis maxime aestimaretur. Scriptis eruditissimis monumentum aere perennius² sibi posuit.

Florentini veteribus artis operibus contenti horum temporum artificia³ adhuc parum curabant. Novissime pinacothecam⁴ recentiorum picturarum instituere decreverunt, in quibus praecipue artis Tuscae⁵ monumenta collocarentur. Ad pinacothecam instituendam multum contulit Diego e comitibus Martelli, qui thesaurum⁴ pretiosum tabularum⁴ pictarum⁴ museo legavit.

E museo Parisino anno superiore picturam pretiosissimam furto⁶ ablatam⁶ esse et nos tradidimus. Cuius rei poenas⁷ dedit⁷ museo praepositus Homolle, vir doctissimus, qui missus factus est. Successit ei Pujalet disciplinae⁸ publicae⁸ praefectus;⁸ qui autem brevi tempore interiecto se ad munus pristinum recepit. Nunc Henricus Marcel, Bibliothecae Nationis praefectus idemque quondam legatus populi Gallici rector musei futurus nuntiatur.

Rex Hispanorum filio secundo educatricem et magistram Helenam, Kelleri filiam mercede⁹ conduxit! Scriptrix illa Americana, quae surda¹⁰ muta¹⁰ est, praeterea caeca, subtilissimis¹¹ sensibus omnia percipit, quae¹² extra¹² sunt.¹² Scriptis suis, quae velut ex ipsis sapientiae penetralibus¹³ petita, summo cum artificio confecta sunt, toto orbe terrarum maximam sibi gloriam paravit. Mariti regii non sine causa ei educandum instituentumque filium misellum tradiderunt, qui et ipse surdus mutusque est. Non est du-

bium, quin Helena regulum eximia arte educatura sit. Caeca oculatum, muta mutum. Puella puerum educandum suscepit, in quo singularem suam educandi artem experietur. Vix putaverim fore ut princeps voce auribusque captus¹⁴ a fratre sano superaretur, quia ab educatrice nova perducetur eo, quo ceteri homines rarissime perveniunt. Caeci, oculis capti suas quisque regiones incolunt. Qui sunt introrsus¹⁵ spectantes, res¹⁶ ipsas¹⁶ examinant¹⁷, qui non rapiuntur in errorem specie¹⁸ veri, lusu umbrarum. Natura caecorum longe alia est, ac nostra et si quis luminibus ademptis scitus¹⁹ est, eos qui vident — ut fere fit — superat ingenio prudenti-
aque.

Parentes vehementer sperant et confidunt fore ut parvus princeps auditus compos²⁰ fieret.²⁰ Sed etiam tum memor erit et gratus erga puellam caecam, surdam et mutam, quod ipsum in vitam introduxerit.

Andreas e comitibus Bethlen puerulus undecim annos natus, qui permixte²¹ et²¹ confuse²¹ itinerum descriptiones legerat, omnia praesens²² addiscere voluit. Prae nimia legendi aviditate etiam, quae facere debebat, neglexit. Quamobrem a matre punitus fugam capessere decrevit: viae ferratae vecturam conscendit, sed in itinere subiit²³ animum²³ religio²³ et puer ad parentes revertit, a quibus veniam petivit. Fugitivus parvus se posthac nil nisi, quae a parentibus acciperet, lecturum pollicitus est, quia librorum lectionem, quae temere, sine ullo delectu²⁴ fieret, nocentissimam esse sibi persuasit.

1 mügyetem 2 maradandó 3 műemek 4 képtár
5 toszkánai 6 ellop 7 bűnhődik 8 rendőrfő 9 föl-
fogad 10 siketnéma 11 finom 12 kívülág 13 belseje
14 megfosztott 15 befelé 16 lényeg 17 mérlegel 18 lát-
szat 19 okos 20 megkap 21 össze-vissza 22 szemé-
lyesen 23 lelkiismerete fölébred 24 válogatás

In schola realium Barmensi Hilda, filia Mittelston-Scheidii a²⁵ consiliis²⁵ mercatorii²⁵ eximio modo probationem maturitatis fecit. Quod eo insignius est, quia puella misera caeca nata est. Quae in scholis tractari solent, privata didicit et nunc in universitate Gottingensi rebus²⁶ ad²⁶ reditus²⁶ publicos²⁶ pertinentibus²⁶ operam datura est. In eadem universitate in mathematicis summa cum laude versatur frater Hildae, qui itidem²⁷ caecus natus est.

Civitates foederatae Australiae novam sedem condiderunt, quae terrarum²⁸ partis²⁸ quintae locus²⁹ medius²⁹ futura est. De condenda urbe in actis diurnis Melbournensibus haec leguntur:

Locus novae sedis in Australiae desertis situs est, ubi ut³⁰ plurimum³⁰ aliquot arbores misellae cernuntur. Iuxta urbem fluvius exiguus labitur, qui nisi vere atque auctumno aquā abundat. Tamen hunc locum novae urbi condendae elegerunt, qui undique facillime adiri potest. Viae ferratae iam antea aedificabantur, sed urbs ipsa tantum nuperrime aedificari coepta est. Primum opus est columna octo metrorum, quae IV. Id. Mart. erigebatur. Qua occasione omnium ordinum homines convenerunt. Sollemnem³¹ pompam³¹ duxere³¹ duo milia equitum; aderat ornatu splendidissimo Deuman vir illustrissimus, Britannorum regis per Australiam procurator,³² King O'Makey civitatum Australiae foederatarum summus praefectus, singularum civitatum praefecti cum consiliorum³³ publicorum³³ delectis.³³

Cum lapis³⁴ primarius³⁴ columnae poneretur, cornua ac tubae symphonicorum³⁵ militarium audiebantur, cantum autem auditores cuncti voce³⁶ concinente³⁶ retulerunt.³⁶

Cantu finito uxor Kingii venerabunda ante uxorem procuratoris regii constitit illique capsam³⁷ argenteam tradidit, quā apertā femina illustrissima scriptum prompsit. Deinde silentio altissimo haec verba legit: Caput Australiae ac sedes Canberra appelletur!

Symphoniaci carmen³⁸ patrium³⁸ Britannorum movere,³⁹ omnes homines clamores laetos tollere, viri tegumenta⁴⁰ capitum⁴⁰

agitare, feminae sudaria,⁴¹ deinde summo praefecto iubente procuratori uxorique eius vocibus laetis acclamare.

Denique viri amplissimi litteras ab uxore Deumanii perlectas subscripserunt easque in cavo⁴² lapidis primarii posuerunt. Quare sollemnia urbis conditae finita esse videbantur.

Paulo post aderant milleni operarii, qui solo⁴³ coequando⁴³ ac locis aedificiorum designandis operam dabant; sub meridiem advenerunt primae vecturae lateribus⁴⁴ completae.

Auctumno perfecta atque absoluta erit urbs cum palatiis altissimis, ubi vecturae electricae commeaturae sunt, ubi IV. Id. Mart. tantum aliquot arbores misellae ramos exiles⁴⁵ demiserant.

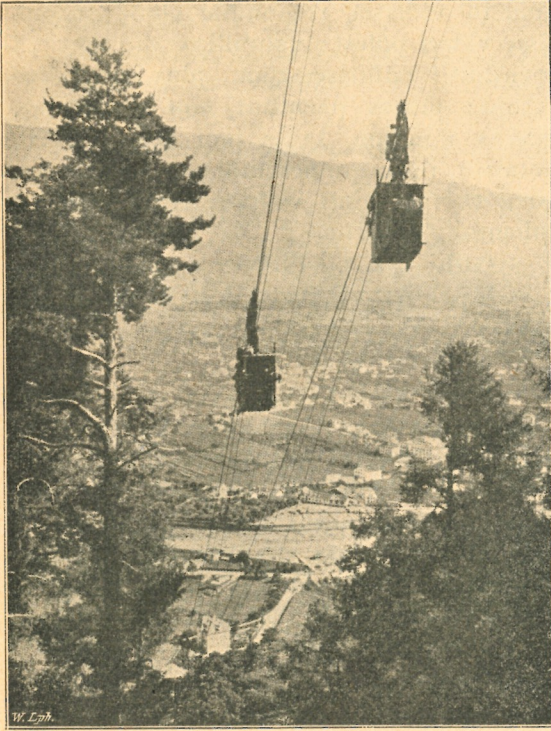
Qui ob valetudinem caelum⁴⁶ mitius⁴⁶ expectantes in Austriā, nobis vicinā Castrum⁴⁷ Maiense⁴⁷ novissime invisebant, in rem, novitate admirabilem animos conversos intellexerunt. Sane hercle res mira est per⁴⁸ speciem⁴⁸ tarditatis, re⁴⁹ autem cito, summā cum securitate supra campos, vineas, silvas, saxa, moles denique nivium sublime ferri, mortalium domicilia, cum studiis eorum ac laboribus, aquilae modo infra se videre et contemplari posse.

Vectura⁵⁰ pensilis⁵⁰ antea quoque nota erat, sed tantum oneribus vehendis. Ex quo machinatoribus Mediolanensibus successit fune⁵¹ sufflaminanti⁵¹ adhibito vecturam etiam hominibus vehendis aptam reddere, multitudo viatorum conscendunt plaustra⁵² pensilia, ut desuper naturae pulchritudine delectentur.

In pictura videmus intentos funes, crassitudine⁵³ brachiali,⁵³ in quibus vectura quattuor rotis movetur. Funes e nucleo⁵⁴ ferri⁵⁴ primae⁵⁵ notae⁵⁵ parantur. Plastro quōque quindecim vectores continentur, e quibus sex in

²⁵ kereskedelmi tanácsos ²⁶ nemzetgazdaságtan ²⁷ szintén ²⁸ világrész ²⁹ középpont ³⁰ legfeljebb ³¹ fölvonul ³² helytartó ³³ képviselő ³⁴ alapkö ³⁵ zenész ³⁶ együtt énekel ³⁷ doboz ³⁸ himnusz ³⁹ rázendít ⁴⁰ főveg ⁴¹ zsebkendő ⁴² üreg ⁴³ a talajt egyengeti ⁴⁴ téglá ⁴⁵ nyomorúságos ⁴⁶ enyhe éghajlat ⁴⁷ Meran ⁴⁸ lát-szólag ⁴⁹ valóban száll ⁵⁰ függő vonat ⁵¹ fékező kötéll ⁵² kocsí ⁵³ kar vastagságú ⁵⁴ acél ⁵⁵ elsőrendű

media parte clausā sedent, reliqui in parte antica⁵⁶ stantes mirantur amoenitatem regionis. Infra te habes castaneas,⁵⁷ arces, fontes, aediculas sacras, rura amoenissima.

Effigies monstrat hanc novam rationem vecturae pensilis aedificandae, quā agrorum culturae parcitur. Sub plaustro volanti colonus agrum colit, vineator vineam. In terra labor fit, in aëre commeatus.

Post septem sexagesimas⁵⁸ castaneis relictis in regionem pinūs⁵⁹ et abietis⁵⁹ subvecti sumus. Partes vallium singulae e conspectu auferuntur, in altiora oculos conicimus, dum Iugum⁶⁰ Sancti⁶⁰ Vigilis⁶⁰ attingitur. Ubi caelo saluberrimo gavisī circumspicientes videmus fundamenta novae urbis futurae, ad quam aedificandam lateres⁶¹ deorsum supportantur, aqua autem potu optima ex monte excurrit. Vis electrica, qua et vectura, et machinae⁶² roboribus⁶² dissecandis,⁶² qua denique lux et vita in altiora vehuntur, rivo infra strepenti gignitur.

Academia Gallica quotannis praemiis afficit eos, qui aliquod nobile facinus fecerunt. Nuper quattuor hominibus praemia adiudi-

cata sunt, quorum quisque laude dignissimum quidquam obiit.

Raimundus Marmiesse, discipulus gymnasii quingentis francis donatus est, quia canem rabidum,⁶³ qui eum momorderat,⁶⁴ aufugere non patiebatur, sed caput bestiae summis viribus eo⁶⁵ usque⁶⁵ tenebat, dum homines accurrentes canem necarent. Puer interrogatus, qua de causa hoc fecisset, se timuisse respondit, ne alii quoque morderentur.

De publico⁶⁶ curru⁶⁶ automatopoeōto⁶⁶ in Sequanam⁶⁷ flumen merso omnes illo tempore legimus. Sacerdos nomine *Richard* sexies in aquam se praecipitaverat, ut homines periclitantes servaret. In actis⁶⁸ diurnis⁶⁸ res tractabatur, sed sacerdos animosus nil nisi haec verba dixit: Meo loco unusquisque idem fecisset. Duobus milibus fr. ornatus est.

Maximus Martin annum agens vicesimum quintum oculis⁶⁹ captus⁶⁹ est. Qua autem calamitate non fractus uxorem duxit, liberi ei nati sunt, uxore adiuvante agellum exercebat, cuius reditu⁷⁰ familiam honestissime sustentabat. Trecentarum francarum praemium accepit, quia voluntatis humanae animique fortissimi exemplum Academia Parisina praemio afficiendum iudicavit.

Maria Lonjon praemature parentibus orbata⁷¹ decem fratrum et sororum alendorum curam sibi impositam esse intellexit. Et puella illa simplex tantae moli⁷² par erat. A mane usque ad vesperum laborabat, ut suos sustentaret. Interea anni effluxere, ipsa consenuit, alumni⁷³ autem victum honeste sibi quaerere didicerunt, homines probi facti sunt. Quingentae fr. erant praemium praeclari facti.

Adalbertus, secundus Britannorum regis filius ineunte autumno in Germaniam proficiscetur, ubi in universitate quadam, Bonnae, Gottingae vel Heidelbergae litteris operam daturus erit. Princeps adulescens nunc

56 elülső 57 gesztenyefa 58 perc 59 vörös- és lucfenyü
60 Szent Vigil Gerince 61 téglá 62 fűrészmalom
63 veszett 64 harap 65 addig 66 automobil-omnibusz
67 Szajna 68 hirlap 69 megvakul 70 jövedelem 71 megfoszt
72 nagy feladat 73 ápolit

annum agens duodevicesimum militiā⁷⁴ navali⁷⁴ fungitur⁷⁴ in India Occidentali, unde sub mensem Iunium domum revertetur.

Bacapulos classiarius⁷⁵ centurio⁷⁵ summo⁷⁶ rerum⁷⁶ nauticarum⁷⁶ per Graeciam praefecto⁷⁶ iubente regiones iuxta Lemnum insulam observitans in altitudine viginti metrorum reliquias aedificiorum repperit, quae urbis cuiusdam mersae⁷⁷ vestigia esse videntur. Summus rerum nauticarum praefectus in illis locis mare accuratius explorari iussit.

⁷⁴ tengerészetnél szolgál ⁷⁵ tengerésztiszt ⁷⁶ tengerészeti miniszter ⁷⁷ elsülyed

Puer quidam urbanus cum parentibus iuxta Peisonem¹ ad aquas² iter faciens in ripa lacūs duas vaccas conspexit, quarum altera alba, altera nigra fuit.

— Vide — inquit mater — vacca ista alba nobis lac³ suppedabit.

— Illa autem nigra — respondit puerulus — caldam⁴ Arabicam⁴ nigram,⁴ nonne matercula?

G. Laky, O. S. B.

In cauponam duo viri intrantes pisces sibi parari iusserunt. Caupo statim attulit pisces, magnitudine differentes, quos neuter amicorum attigit.

— Tolle,⁵ ede, dixit alter.

— Non faciam, quia minor sum, respondit amicus.

— Recte cogitas, amice. Igitur ego sumam. Et his dictis piscem maiorem in suo catino⁶ posuit.

— Tu decorum⁷ cum elegantia⁸ negligere videris, exclamavit sodalis iratus.

— Qua re?

— Quia piscem minorem tollere debuisti, non maiorem.

Sed ille cachinnans:⁹ Si tu prior sumpsisses, an minorem excepisses?

— Utique.

— Heus tu, amice, viden', nunc pares¹⁰ sunt¹⁰ mihi tecum rationes,¹⁰ quōque enim modo minor piscis tibi obvenisset.

G. Laky, O. S. B.

Diogenes Olympiis finitis interrogatus, quid ibi vidisset, respondit: Quod saepissime videri potest; nonnullos spectatorum paenituit¹¹ adfuisse, quia plus expectaverunt; plures paenituit non cucurrisse, pueros nondum, senes iam non currere potuisse; illos, qui praemia non acceperunt, quod currunt. Soli victores erant contenti sollemnibus finitis.

G. Totis.

— **Quid** fles, mi fili?

— Mater ita me tractavit, ut canis tractari solet.

— Quid tibi fecit?

— Lavit me et pexit.¹²

G. Totis.

Socrates cum Alcibiadem ob divitias inflatum¹³ et superbientem opibus praediisque¹⁴ vidisset, ad tabulam geographicam eum duxit iussitque Atticam in ea inquirere. Ut eam iuvenis invenit, etiam praedia inspicere iubebatur. Quae cum Alcibiades nusquam esse picta diceret, Cur igitur, Socrates inquit, ob illa superbis, quae in nulla terrae parte inveniuntur?

G. Beöthy.

— **Inspexit**-ne magister pensum tuum?

— Inspexit, mi pater.

— Me tibi auxiliatum¹⁵ esse animadvertit?¹⁶

— Non.

— Quid dixit?

— Me in dies stupidiores fieri.

L. Horváth (Keszthely).

Hostium equites agrum praetervecti rusticum seminantem¹⁷ conspexerunt.

— Noli sementem¹⁷ facere,¹⁷ inquit, fructu laboris tui nos fruemur.

— Hoc minime doleo;¹⁸ cannabim¹⁹ sero.¹⁷

L. Horváth (Keszthely).

— **Si ad** duo poma addideris tria, quot poma habebis?

— Quinque poma habebo.

1 Balaton 2 fürdő 3 tej 4 feketekávé 5 vesz
6 tányér 7 tisztesség 8 jó nevelés 9 kacag 10 ki van
egyenlítő a dolog 11 megbánta 12 fészül 13 fel-
fuvalkodva 14 jószág 15 segít 16 észrevesz 17 vet
18 bán 19 kender

— Si ad duodecim poma addideris novem, quot poma habebis?

— Plurima. *St. Fehér (Temesvár).*

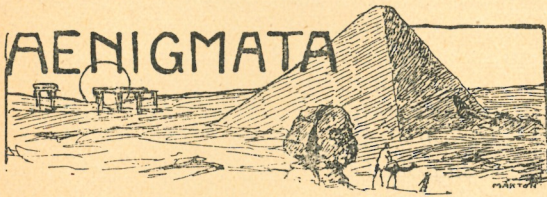
— **Quid** vexas sororeculam, Paule?

— Adamum et Evam ludimus.

— Quid vero?

— Ea comedit mālum, mihi autem ne frustulum²⁰ quidem dedit. *I. Bauer.*

²⁰ falat.

I.

-via, -ittera, -fficit, -erxes, -nnus, -ummus, -at, -rgo, -ex; -ater, -go, -ot, -dipus, -acilis, -dem.

Horum vocabulorum litteris desideratis expletorum et in ordinem digestorum primae litterae nomen poetae, nobis carissimi efficiunt. *D. Kovách (Nyiregyháza).*

II.

I. Buzila (Naszód).

		o	t				
N	o	e	l	t	x		
	t	m	l	e	n	e	
e	m	m	r	f	i	s	a

III.

Quis numerus tantodem minor est nonaginta uno, quanto quadrum eius maior est 91. *Háklár (Eporedia).*

IV.

Alexander Magnus, si novem annis prius mortuus esset, octavam partem vitae regnando consumpsisset; si autem novem annis diutius vixisset, dimidiam vitae partem regnando egisset. Quotum annum agens deposuit vitam et quot annos regnavit? *G. Horay.*

G. Horay.

V.

Sum plus, quam semita¹ et idem ac via, Inserere litterulam, praepositio fio.

A. Le Strat (Angers).

VI.

G. Korn (Leopolis).

a							
a	b						
c	c	e					
e	e	e	e				
e	g	i	l	m			
n	n	r	r	r	s		
s	s	s	s	t	t	t	
t	u	u	u	u	u	u	u

1. Consonans
2. coniunctio
3. vocabulum indeclinabile
4. dens pretiosus
5. nomen sex habet
6. corporis pars
7. pronomen indefinitum
8. extrema pars aetatis humanae.

VII.

a bi bis cos do e e e fe fu la lix lus me mi mul nec nu nu po ra ra rint ris ris si so tem tos.

Ex his syllabis distichon componatur, quod notissimam Ovidi poetae sententiam exhibet.

G. Lhm. (Vrtl.)

VIII.

In mensa lanx² posita est continens quinque ova, quae distribuuntur quinque pueris. Quomodo facis, ut, quamquam singuli singula accipiunt ova, tamen unum ovum in lance remaneat? *G. Lhm. (Vrtl.)*

IX.

ci ci di is me na ob pa pi prin ra ro se sta tur.

Ex his syllabis verba formentur, quae, si recte reperta et disposita erunt, sententiam Ovidi poetae exhibebunt.

G. Lhm. (Vrtl.)

X.

1. 2. 3. numerale.
4. 7. 8. bestiola.
5. 1. 2. 3. fatigat hominem.
5. 6. 1. 2. 3. praepositio.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. deus Romanus.

S. Horváth O. Cist (Agria.)

¹ ösvény ² tál.

XI.

Tus—lis—ges—i—us—ta—xes—a—li—tro—
ca—ti—o—pe—stus—stris—gy—rus—teu—u—
ci—pi—a—tus—nus—des—ia—grip—cal—o—
us—tyr—mo—ter—se—don—ni—quin—a—
tus—rio—eu—si—tra—ra—si—vi—sto—ni—
tal—pac—so—ni—na—nau—pe—a.

Hae syllabae ita ordinentur, ut duodeviginti vocabula efficiantur:

1. Mensis Romanus. 2. Thebanorum rex.
3. Veterrimus Troiae rex. 4. Dianae comes.
5. Germanorum rex. 6. Arbitrarius elegantiarum.
7. Primus per aërem volavit. 8. Rerum scriptor Romanus.
9. Mater Neronis. 10. Imperator Romanus.
11. Flumen in Creta insula. 12. Graecus poeta.
13. Memoriae artis inventor. 14. Tibiae inventrix.
15. Portus insignis. 16. Antiquus Aegypti rex.
17. Musae nomen. 18. Veterrimum Phoeniciae oppidum.

Primis litteris vocabulorum proverbium notum redditur.

S. Jakubowski.

XII.

Spiritum non habeo,
Tamen me moveo
Et mundum dirigo.

Quis sum?

A. Todor (Blasium).

XIII.

Quid est? In terra lignum, in ligno aqua,
in aqua lapis, in lapide ferrum, in ferro
caro.

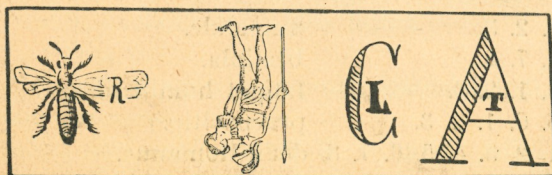
Guilelmus Laky, O. S. B.

XIV.

Est arbor duodecim ramos porrigens,
ramorum quisque quaternos nidos continet,
nidorum quisque septenas aves habet. — ?

E. Blau.

XV.

Kudlicka. Löise.

Solutions aenigmatum numeri 16.

I. Sors, fors, mors. — II. Sica, acis. —
III. Corsica, Messana, Ariadne. — IV. Vitam
et sanguinem.

Aenigmata recte dissolverunt: L. Belányi Posenium, I. Bereczk Kaposvár, E. Blau Losonc, I. Bornemisza Alba-Carolina. B. Buzás Keszthely, P. Colard Parisii, A. Cseh Alba-Carolina, St. Dénes Keszthely, Discipuli I. a) cl. gymn. X. reg. (Colonia Magistratum), R. Fink Vindobona, I. Glück Leopoldis, A. Herman Leopoldis, G. Horay Temesvár, S. Horváth O. Cist. Agria, F. Knapp O. S. Fr. Malaczka, M. Kordzik Leopoldis, J. Kroner Argentoratum. A. Krywald Leopoldis. R. Kubiček Prachatitz, B. László Losonc, I. Mirowski Cracovia, B. Nagy Budapest, P. C. Peltenburg Soeterwoude ad Lugd. Batav., I. Rivét Andecavi (Gallia), A. Schmidt-mayer Colocza, St. Strausz Budapest, I. Szügyi Kisujszállás, G. Tarczay Zagrabia, T. Vuia Temesvár, L. Barszek Leopoldis, S. Jakubowski Leopoldis, A. Korchmáros Budapest, F. Mantz Magyaróvár, A. Montignac Orléans, R. Rouër St. Jean de la Ruelle, A. Thereau Orléans.

Praemia Ioanni Mirowski Cracoviensi et Belae Nagy Budapestinensi sorte obvenerunt.

Bremiportus. Ex ultimis commentariis tuis concire videor litteras, quas per tabellarios misi, tibi non redditas esse. An fallor? — *Custos Lombardicus.* Non sine summa cura illam partem operis De Amicisiani convertisti, mi fili. Quod non negaverim. Sed noli animum demittere, cum te nondum omnino respondisse certiore facio. Humeri tui corroborari debent, dum molem huius modi perferre possint. — *De vita vivarii.* Cur tu quoque descriptionem ad convertendum difficillimam elegisti? Cur tu lectoribus insciis in animos inducere vis vivarium nostrum tam misero statu esse? — *I. Glück.* Aenigmata tua, quamquam recta, tamen mathematicos spectare videntur, non litterarum Latinarum studiosos. — *St. Strausz.* Gaudeo quod te tantos progressus fecisse video. Hac arte perge, mi fili! Parentes tuos honoratissimos meis verbis saluta. — De reliquis proxime.

Moderator ephemeridis STEPHANUS SZÉKELY DR. Budapestini, Üllői-út 71., ad quem litterae quaecunque mittantur.

Sumptibus moderatorum ephemeridis: Magyar Középiskola.